

**SATNICA ZA ZIMSKI SEMESTAR DOKTORSKOGA STUDIJA POVIJESTI UMJETNOSTI, KULTURNE
BAŠTINE I VIZUALNE KULTURE U AK. GOD. 2025./2026.**

Raspored održavanja problemskih kolegija – zimski (I. i III.) semestar ak. god. 2025./2026.		
18. 10. 2025. (subota); 8. 11. 2025. (subota); 29. 11. 2025. (subota); 13. 12. 2025. (subota); 17. 1. 2026. (subota)	9.00 – 10.30 (A126)	<i>Recepcija hrvatskog (rano) srednjovjekovlja u modernom i suvremenom kontekstu</i> , nositelj: red. prof. Dr.sc. Nikolina Maraković, izvođači: red. prof. Dr.sc. Nikolina Maraković, izv. prof. Trpimir Vedriš Područje: povijest umjetnosti / interdisciplinarno polje
	10.40 – 12.10 (A126) Pauza: 12:10 -13:00	<i>Privatne zbirke i tržište umjetnina</i> , nositelji: izv. prof. dr. sc. Lovorka Magaš Bilandžić, izv. prof. dr. sc. Tanja Trška, suradnik: dr. sc. Ljerka Dulibić, znan. savj. (Strossmayerova galerija starih majstora HAZU), 10P-0S-5V, 3 ECTS Područje: kulturna baština/ interdisciplinarno polje
	13.00 – 14.30 (A126)	<i>Kulturna baština između poštivanja originala i stvaralačkog izazova</i> , nositelj: izv. prof. dr.sc. Franko Ćorić Područje: povijest umjetnosti/ kulturna baština
17.10.2025. (petak), 7.11.2025. (petak), 28.11.2025. (petak), 12.12.2025. (petak), 16.1. 2026., (petak)	16:30-18:00 A 126	<i>Umjetnost i država u Hrvatskoj i Srednjoj Europi od kraja 18. stoljeća do danas</i> , Nositelji: prof. dr. sc. Dragan Damjanović, prof. dr. sc. Dragan Damjanović, izvođači: prof. dr. sc. Frano Dulibić Područje: povijest umjetnosti / vizualna kultura

Raspored održavanja doktorskih radionica – zimski semestar ak. god. 2025./2026.		
12.12.2025., Prije podne	10:00 – 11:30, 11:40 – 13:10, 13:40 – 15:10 Knjižnica Filozofskog fakulteta, računalna učionica	<i>Objavljivanje u znanosti, odjek i vidljivost radova,</i> nositelji i izvođači: Iva Melinščak Zlodi, Inja Cahun Kišić, Marijana Briški Gudelj
7.11.2025., Prije podne		<i>Istraživanje provenijencije umjetnina u muzejskom okruženju,</i> voditeljica: izv. prof. dr. sc. Tanja Trška Lokacija: Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb Kategorija: Slikovni izvori

Raspored održavanja dokorskog praktikuma – zimski semestar ak. god. 2025./2026.		
20. 2 (petak) i 21. 2. 2026. (subota)	Cijeli dan	A-126, Filozofski fakultet u Zagrebu

DOKTORSKE RADIONICE U ZIMSKOM SEMESTRU AK. GOD. 2025./2026.

1. Objavljivanje u znanosti, odjek i vidljivost radova

Kategorija: Baze podataka

Lokacija: Knjižnica Filozofskog fakulteta

Datum: 12.12. 2025.

računalna učionica u Knjižnici FF-a

Voditelji: Iva Melinščak Zlodi, Inja Cahun Kišić, Marijana Briški Gudelj

Upoznavanje doktorskih studenata s dobrim praksama objavljivanje vlastitih radova (odabira pouzdanih i kvalitetnih publikacija u kojima mogu objaviti te osiguravanja vidljivosti i odjeka vlastitih rezultata). Prezentiraju se običaji publiciranja i korištenja informacija u području povijesti umjetnosti. Na primjerima se pokazuje kako prepoznati pouzdane publikacije i izbjeći časopise upitne kvalitete. Kroz vježbe se svladavaju vještine pretraživanja citatnih baza podataka i utvrđivanja osnovnih bibliometrijskih indikatora koji ukazuju na odjek i međunarodni značaj publikacija te citiranost radova. Prikazuje se i kako u takvim citatnim bazama urediti vlastite profile i utvrditi bibliometrijske pokazatelje vlastitih radova. Tijekom radionice se doktorskim studentima ukazuje na mogućnosti povećanja dostupnosti i vidljivosti vlastitih radova. Upoznaje ih se s pravima autora, zaštitom intelektualnog vlasništva i otvorenim licencijama, posebno u kontekstu znanstvenog nakladništva. Studenti se upoznaju s pojavama poput otvorenog pristupa i otvorene znanosti, repozitorija i trajnih jedinstvenih identifikatora (DOI, ORCID). Kroz vježbe se studentima prikazuju dobre prakse pohrane

vlastitih radova u otvorenim repozitorijima i uređivanja akademskih profila kojima će povećati vidljivost takvih otvoreno dostupnih radova.

1. Istraživanje provenijencije umjetnina u muzejskom okruženju

Kategorija: Slikovni izvori

Lokacija: Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Datum: 7.11. 2025.

Voditeljica: Tanja Trška (ttrska@ffzg.hr)

U okviru radionice doktorandima će se na konkretnim muzejskim predmetima i dokumentaciji omogućiti uvid u praktične aspekte istraživanja provenijencije umjetnina (materijalni tragovi na umjetninama, muzejska, arhivska i fotografska dokumentacija) te u probleme s kojima se istraživači susreću (nestanak materijalnih tragova uslijed restauracija, autentičnost informacija o prethodnom vlasništvu i slično).

SYLLABI

REDNI BROJ PREDMETA: 25

NAZIV PREDMETA/MODULA: **Kulturna baština između poštivanja originala i stvaralačkog izazova**

VRSTA (OBVEZNI ILI IZBORNI): obvezni izborni (povijest umjetnosti / kulturna baština)

IME NOSITELJA PREDMETA/MODULA: izv. prof. dr. sc. Franko Ćorić

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU/MODULU: izv. prof. dr. sc. Franko Ćorić

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 10P-0S-5V

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA/MODULA

Predmet se bavi razmatranjem problema odnosa prema kulturnoj baštini u 19. i 20. stoljeću u kojem ju se više doživljavalo kao objekt, a manje kao subjekt, više kao stvaralački izazov, a manje kao predmet ili objekt u kojega treba minimalno zadirati. Bilo je potrebno određeno vrijeme kako bi se konzerviranje kulturne baštine odvojilo od estetike i uklopilo u povijesne discipline, a vremenom u njega uklopilo i prirodno-znanstvene kategorije. Kulturna baština prema Bernardu M. Feildenu u sebi nosi kulturne, uporabne i emotivne vrijednosti. Uporabne (namjenska, gospodarska, socijalna i politička), a pogotovo emotivne vrijednosti (čuđenje, radoznalost, identitet i kontinuitet) bile su one koje su kulturnu baštinu udaljavale od isključivo kulturnih vrijednosti (dokumentarna, povijesna, arheološka-starosna, estetska, arhitektonska, vrijednost u slici grada i ekološko-krajolična).

U kontekstu ovog predmeta istraživat će se odnos poštivanja originala i afirmacije kreativnosti vlasnika ili umjetnika autora koncepta u određenim razdobljima povijesti zaštite kulturne baštine: romantičnog historicizma, stilskog restauriranja, modernog konzerviranja, kreativnog konzerviranja i integrirane zaštite kulturne baštine. Primjere iz Hrvatske će se kontekstualizirati sa sličnim europskim primjerima iz razmatranog razdoblja. Analizirat će se okolnosti, utjecaj naručitelja, odabir rješenja kao i usvajanje uzora iz većih umjetničkih centara. U tom kontekstu se povijest konzerviranja može shvatiti kao povijest trendova odnosa prema baštini gdje je nerijetko sam spomenik instrumentaliziran u neku drugu svrhu. U skladu s istraživačkim interesima polaznika (u obliku vježbi) neki problemi detaljnije će se razraditi.

Nastavne cjeline:

1. U razdoblju romantičnog historicizma u prvoj polovici 19. stoljeća zahvati na kulturnoj baštini su odražavali osobnost i pripadnost naručitelja koji su likovne umjetnike angažirali s nakanom da ostvare njegove predodžbe i zamisli. Hrvatski lokaliteti koji će se tematizirati će biti trsatska gradina u vrijeme Lavala Nugenta, rezidencija Maksimilijana Habsburškog na Lokrumu, preoblikovanje Trakošćana u vrijeme Jurja V. Draškovića te zahvati na crkvi sv. Marija u Donjoj Glogovnici u vrijeme konzervatora Ivana Kukuljevića Sakcinskog.

2. U razdoblju stilske restauriranja je povijest umjetnosti postala dijelom programa sveučilišnih studija. Pojedine nacije su određena stilska razdoblja smatrala više ili manje svojim te su ih pri zahvatima na povijesnim objektima naglašavale, a težile uklanjanju onih koja su smatrale manje vrijednima ili nagrdama. Pri zahvatima na povijesnim građevinama može se razlikovati arheološki/dokumentarni i estetski pristup. Hrvatski lokaliteti koji će se tematizirati će biti zahvati na katedralama u Zagrebu, Splitu i Zadru te splitska i hvarska gradska loža.

3. U kratkom razdoblju modernog konzerviranja je čuvanje starosne vrijednosti zahtijevalo individualni pristup pojedinačnom objektu/predmetu. Dopune i renoviranja su prema Aloisu Rieglu bile dopuštene kod umjetničkih spomenika u funkciji. Umjetniku je tu mjesto bilo samo ukoliko je on ujedno bio povjesničar ili tehničar te ukoliko ima izričiti smisao za povijesnost i povijesnu savjest te u sebi nadvlada nagon za korigiranjem tragova starenja. Hrvatski lokaliteti koji će se tematizirati će biti zvonik u Nerezinama na otoku Lošinju, Buvine vratnice splitske katedrale i vestibul Dioklecijanove palače.

4. Specifičnost kreativnog konzerviranja je bilo preispitivanje riegljevskih postavki. Radilo se o težnji za očuvanjem onoga što je dobro, a ne onoga što je staro, o očuvanju simbolične poučne vrijednosti za narod, ukupnog dojma i ugođaja, ali ne i autentičnog materijala. Nije se radilo samo o očuvanju građevinske supstancije, već je objekt kao cjelinu stvaralački valjalo učiniti razumljivim i, ukoliko je bilo potrebno, odgovarajuće izmijeniti. Hrvatski lokaliteti koji će se tematizirati će biti crkva sv. Križa u Križevcima, crkva sv. Marka u Zagrebu, crkva sv. Martina u Vranjicu i dubrovačka velika gradska kavana.

5. Integrirana zaštita kulturne baštine (ili aktivna zaštita graditeljskog nasljeđa prema Tomislavu Marasoviću) trajnu zaštitu graditeljske i umjetničke baštine osiguravala je planskim akcijama kroz prostorno i urbanističko planiranje te unošenjem suvremenog života u zapuštene stare ambijente i građevine. Hrvatski lokaliteti koji će se tematizirati će biti radovi u staroj gradskoj jezgri Splita nakon Drugog svjetskog rata te Dubrovnika nakon potresa 1979. godine.

POPIS LITERATURE (OBVEZATNE)

1. Glendinning, Miles (2013.), *The Conservation Movement: A History of Architectural Preservation Antiquity to Modernity*, London- New York, 65 - 414.
2. Ćorić, Franko (2021.), *Historicistički asamblaži: autentični fragmenti u novom kontekstu, Materijalnost umjetničkog djela: Zbornik radova znanstvenog skupa „Dani Cvita Fiskovića“ održanog 2018. godine*, Zagreb, 127 – 139.
3. Marić, Mara; Ćorić, Franko; Obad Šćitaroci, Mladen; Duić, Marin, *Projects for Ferme Ornée on the Island of Lokrum by Archduke Ferdinand Maximilian of Habsburg*, *Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam*, 29 (2021), 2(62); 154-173.
4. Klara Macolić (2019.), *Stilske restauriranje dvorca Trakošćan u 19. stoljeću*, Diplomski rad Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2019.
urn:nbn:hr:131:792289
5. Dragan, Damjanović (2013.), *Arhitekt Herman Bollé*. Zagreb, poglavlja zagrebačkoj katedrali.
6. Ćorić, Franko (2025.), *Vrijeme utemeljitelja. Djelovanje C. kr. Središnjeg povjerenstva za povijesne i umjetničke spomenike i djelovanje u hrvatskim zemljama od 1950. do 1918. godine*, Znanstvena biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske, Ministarstvo kulture i medija RH Zagreb, poglavlja o zadarskoj i splitskoj katedrali, zvoniku splitske katedrale i gradskoj loži u Hvaru.
7. Ćorić, Franko (2020.), *Master Buvina's Door – A Unique Testimony to the Paradigm Shift in the Theory of Monument Protection and Methodological Experimentation*, *Vratnice Andrije Buvine u Splitskoj katedrali 1214.– 2014.*, Cambi, Nenad et al. (ur.), Split – Zagreb, 161-188.
8. Marković, Zrinka; Puhmajer, Petar (2013.), *Zahvati na crkvi između dva svjetska rata, Crkva sv. Marka u Zagrebu*. Arhitektura, povijest, obnova, Puhmajer, Petar (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 97 – 120.
9. Ćorić, Franko (2024.), *Utjecaj kreativnog konzerviranja na konzervatorsko djelovanje Ljube Karamana*, Zbornik Znanstvenog skupa Ljubo Karaman, pedeset godina poslije, Split.
10. Baće, Antun, (2010.), *Arhitekti Mladen Kauzlarić i Stjepan Gomboš u Dubrovniku (1930.- 1940.)*, *Peristil*, 53, 104 – 120.

11. Marasović, Tomislav (1985.), Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Zagreb-Split.

POPIS LITERATURE (DODATNE)

1. Jokilehto, Jukka (1999.), A History of Architectural Conservation, Oxford, odabrana poglavlja.
2. Žic, Igor (2019.), Laval Nugent - neokrunjeni kralj Hrvatske, Rijeka, 101 – 244.
3. Nierhaus Andreas (2014.), Kreuzenstein. Die mittelalterliche Burg als Konstruktion der Moderne, Wien Köln Weimar.
4. Karlo, Krešimir (2020.), Dva broda, četiri reda i biskupov nećak: crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Donjoj Glogovnici, Portal: godišnjak Hrvatskoga restauratorskog zavoda, 11, 2020, 133 – 150.
5. Brückler, Theodor (2020.), Zur Geschichte der österreichischen Denkmalpflege. Die Ära Helfert, Teil I: 1863 – 1891., Wien, Köln, Weimar.
6. Rampley, Matthew (2008.), Dalmatia is Italian! The Politics of Art History in Austria-Hungary and South-Eastern Europe, Études balkaniques 4, 130–147.
7. Fingernagel-Grüll, Martha (2020.), Zur Geschichte der österreichischen Denkmalpflege, Die Ära Helfert. Teil II: 1892 – 1910., Wien, Köln, Weimar.
8. Fleischner, Susanne (1999.), „Schöpferische Denkmalpflege“. Kulturideologie des Nationalsozialismus und Positionen der Denkmalpflege, Beiträge zur Denkmalpflege und Bauforschung, sv. 1, Münster.
9. Marasović, Tomislav (1983.), Zaštita graditeljskog nasljeđa. Povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata, Zagreb-Split, 41 – 98.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja i vježbe. Vježbe će se temeljiti na diskusiji o literaturi, samostalnim istraživanjima doktoranada, te kroz kritičku analizu pojedinih primjera istraživanja.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Uz pohađanje nastave i sudjelovanje u raspravama, studenti će provesti manje samostalno istraživanje dogovorene teme koja je vezana uz njihovo istraživanje te rezultate iznijeti u formi usmenog izvještaja / prezentacije.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija kolegija provest će se kroz razgovor sa studentima i anonimnu anketu.

BROJ ECTS BODOVA (AKO IH IMA): 3